

Pekdoğan, S. (2016). 5-6 yaş çocukların sosyal becerilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(4), 1946-1965.

Geliş Tarihi: 20/06/2016

Kabul Tarihi: 17/11/2016

5-6 YAŞ ÇOCUKLARIN SOSYAL BECERİLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ *

Serpil PEKDOĞAN**

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 5-6 yaş çocukların sosyal becerilerinin bazı değişkenlerle olan ilişkisini incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu 300 çocuk oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği (SBDÖ) ve Sosyo-demografik bilgi formu kullanılmıştır. Analizler sonucunda, okul öncesi eğitime devam eden 5- 6 yaşındaki çocuklar içerisinde, daha önceden okul öncesi eğitimi alan çocukların sosyal becerilerinin, almayan çocuklara göre daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır, ayrıca baba eğitim seviyesi arttıkça çocukların sosyal becerilerinin arttığı belirlenmiştir. Ailelerin sosyoekonomik düzeyi ve çocukların cinsiyetlerinin de sosyal becerileri etkilediği bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulgular ışığında, çocukların sosyal becerilerinin gelişimine yönelik araştırmacı ve eğitimcilerle önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi eğitim, sosyal beceri, çocuk.

EXAMINATION OF SOCIAL SKILLS OF 5-6 YEARS OLD CHILDREN IN TERMS OF SOME VARIABLES

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine the social skills of five and six years old children attending pre-school in relation to some variables that influence their social skills. The study group of this research consists of 300 children. The Social Skill Assessment Scale and the socio-demographic information form were used as data collection tools in the study. At the end of analysis it was found out that among five and six years old pre-school children the ones who previously had preschool education have more advanced social skills than the ones who had not. Moreover, it was found that the level of father's education had a strong positive effect on the childrens social skills. The socio-economic status of the family and the gender of the children also had an impact on the level of children's social skills. Based on these findings, some suggestions are offered to researchers and educators to develop the social skills of preschool children.

Key Words: Preschool Education, social Skills, Child.

*Bu çalışma, yazarın "Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden beş-altı yaş çocuklardaki sosyal becerilerin bazı özellikler açısından incelenmesi" adlı yüksek lisans tezinin bir kısmından oluşturulmuştur.

**Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı, serpil4423@hotmail.com

1.GİRİŞ

Çocuk, sosyal bir çevre içinde doğar ve içinde bulunduğu sosyal çevrenin ona karşı tutumu ve gereksinimlerini karşılayış biçimi; çocuğun tepkileri, davranış özellikleri, bedensel ve ruhsal gelişimi ve kişilik yapısının biçimlenmesinde rol oynayan önemli etkenlerden birisidir (Altinköprü, 2003). Bu süreçte ise eğitimin önemi göz ardı edilemez. Eğitim çocuğun doğduğu andan itibaren ailede başlayan, daha sonra ise formal yolla okulda ve informal yolla da sosyal çevrede yaşam boyu devam eden bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Çocuk içine girdiği ortama uyum sağlamaya çalışırken sosyal olarak da bir gelişim süreci yaşamaktadır. Bu anlamda sosyal gelişim, bireylerin ve çocukların belirli bir grubun öteki üyelerinin değerlerini, davranışlarını ve inançlarını kazandıkları süreç olarak tanımlanır (Gander & Gardiner, 1993).

Sosyalleşme sürecinde çocuk, birçok sosyal beceri edinmektedir. Sosyal gelişimin bir parçası olan sosyal becerilerle ilgili birçok tanım yapılmaktadır. Westwood'a (1993) göre sosyal beceriler; kişilerin başkaları ile olumlu etkileşimleri başlatmaları ve sürdürmeleri için önemli davranış elemanlarıdır (Westwood'dan aktaran Avcıoğlu, 2001). İçinde bulunulan sosyal ortama uygun davranma becerisi olarak da tanımlanan sosyal beceriler, kişiler arası ilişkilerin kurulmasında ve sosyal amaçların gerçekleştirilmesinde çok önemli rol oynarlar (Avcıoğlu, 2001). Aynı zamanda sosyal beceriler, bireyin sosyal ortamlarda olumlu sosyal sonuçlar elde etmesini sağlayan öğrenilmiş davranışlardır. Bir sosyal becerinin sergilenmesi, birden fazla davranışta bulunmayı gerektirebilmekte, bu davranışlar sosyal davranışlar olarak adlandırılmaktadır. Sosyal davranışlar; bireysel, ayrılabilen, gözlenebilen davranışlardır ve sosyal becerilerin sınıflandırmalarını oluşturmaktadır (Rutherford, Mathur, Sarup, Quinn & Mary, 1998).

Okul öncesi dönemde sosyal gelişimin temellerinin atıldığı önemli bir zaman dilimidir. Bu dönemde yaşanan deneyimler, ilerideki sosyal ilişkilerin temelini oluşturmaktadır (Vural, 2006). Sosyal becerisi gelişmiş olan çocuklar katıldıkları etkinliklerden daha çok zevk alır ve kendi kararlarını kendileri verebilirler. Sosyal becerisi yeterince gelişmemiş olan çocuklar ise akranları tarafından dışlanabilir, ihmal görebilir ve yetişkinlerin ihmaliyle, istismarıyla karşılaşabilirler (Çetin, Alpa & Albayrak, 2003). Sosyal becerilerde yetersiz olan çocuklar yaşamları boyunca kişiler arası ilişkilerinde, duygusal alanlarda, okul yaşamlarında ve meslek yaşamlarında çeşitli problemlerle karşılaşmaktadırlar. Bu problemlerin yaşanmaması için çocukların sosyal beceri düzeylerinin artırılıp, sağlıklı bir şekilde toplumsallaşmalarının sağlanması gerekmektedir (Antia Shirin & Kreimeyer Kathryn, 1988).

Çocuğun yaşadığı topluma uyum sağlayabilmesi ve bütünleşebilmesi, toplumda geçerli olan sosyal becerileri kazanmasıyla olanaklıdır (Çağdaş, 2009). Bu davranışlar sosyal beceri sınıflandırmaları içerisinde yer almaktadır. Konuşmayı başlatma ve sürdürme, akranları ile ilişkilerini yönetme, başkalarının duygularını anlama, paylaşma, kurallara uyma, yardım etme, yardım isteme, gruba uygun şekilde katılma gibi becerilerin sınıflandırmalar içerisinde yer aldığı görülmektedir. Sosyal becerilere ilişkin yazınsal alana bakıldığında, bu davranışların çeşitli değişkenlerle ilişkilendiği görülmektedir. Bu değişkenler arasında bağlanma stili, sosyal arkadaşlık becerisi ve akran ilişkileri, cinsiyet ve anne-babanın çocuklarıyla olan ilişkileri yer almaktadır. Çocuklar davranışları, duygu ve düşünceleri, gelişimsel özellikleri ile yetişkinlerden farklıdır. Çocuğun sosyal olarak gelişiminin altında yatan nedenlerin araştırılmasına eğitimciler ve araştırmacılar tarafından son yıllarda daha fazla önem vermeye başlanmıştır. Yapılan araştırmalar

Updegraff, McHale & Crouter (2001); McLyod (1998); Wentzel & Erdley (1993), Chaplin, Cole & Zahn-Waxler (2005), Elibol (2008), Avcıoğlu (2007) sosyal becerilerin önemi ve çeşitli değişkenlerle olan ilişkileri üzerine çeşitli bulgulara ulaşmışlardır. Bu bulgular çocukların minimal düzeyde sosyal becerilere sahip olmamaları halinde yaşamları boyunca sosyal ilişkilerinde risk altında olacaklarını göstermektedir (Parker & Asher, 1987). Bu bağlamda ülkemizde çocukların sosyal becerilerini etkileyen değişkenlerin incelenmesi, gelişimsel alanlardaki olumsuzluklara erken müdahaleyi sağlayacak ve risk faktörlerini ortadan kaldırarak daha sağlıklı bireylerin yetişmesine katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; okul öncesi eğitim kurumuna devam eden beş-altı yaş çocukların sosyal becerileri bazı değişkenlere göre anlamlı farklılık göstermekte midir? şeklindedir. Araştırmanın amacı doğrultusunda düzenlenen tarama çalışmasında aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır. Sosyo-demografik değişkenlerin okul öncesi eğitime devam eden beş-altı yaş çocukların;

- 1- Kişilerarası becerilerine;
- 2- Kızgınlık davranışlarını kontrol etme ve değişikliklere uyum sağlama becerilerine;
- 3- Akran baskısı ile başa çıkma becerilerine;
- 4- Sözel açıklama becerilerine;
- 5- Kendini kontrol etme becerilerine;
- 6- Amaç oluşturma becerilerine;
- 7- Dinleme becerilerine;
- 8- Görevleri tamamlama becerilerine;
- 9- Sonuçları kabul etme becerilerine etkisi nedir? sorularına yanıt aranmıştır.

1.2. Araştırmanın Önemi

Alan yazında yapılan çalışmalar incelendiğinde (Tüy, 1999; Kurt, 2007; Vural, 2006; Akbaş, 2005; Sucuoğlu & Özokçu, 2005; Özeydin, 2006) çocukların sosyal becerilerine etki eden bazı değişkenler ve eğitim programları uygulamalarının ele alındığı görülmektedir. Bulgular cinsiyet, ailenin genişliği, sosyo-ekonomik düzey, ebeveynin çalışma ve öğrenim durumu gibi demografik faktörlerin sosyal becerileri çok yönlü etkilediğini göstermektedir. Fakat bu çalışmaların genellikle ilköğretim çağı ve üniversite dönemdeki bireylerle yapıldığı görülmektedir. Bu nedenle, sosyal becerilerin bu değişkenlerin farklı yönlerinin de ele alınarak, okul öncesi dönemde incelenmesinin alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli (survey) kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da günümüzde mevcut olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlar. Bu modelde araştırma konusu olan olay, kişi veya nesne içerisinde bulunduğu koşullar doğrultusunda olduğu gibi tanımlanır (Karasar, 2009).

2.2.Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu bağımsız anaokuluna devam eden 300 çocuk oluşturmaktadır. Örnekleme yöntemi olarak, seçkisiz örnekleme yöntemlerinden basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Basit seçkisiz örneklemede; her bir örneklem birim eşit seçilme olasılığına sahiptir. Diğer bir deyişle tüm bireylerin seçilme olasılığı aynıdır ve bir bireyin seçimi diğer bireylerin seçimini etkilememektedir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2012).

2.3.Veri Toplama Araçları

Araştırmada çocukların sosyal becerilerini ölçmek için Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği (SBDÖ) sınıf öğretmenlerine; anne eğitim seviyesi, baba eğitim seviyesi, aile toplam aylık geliri, çocuk sayısı, çocuğun cinsiyeti, önceki okul öncesi eğitimi gibi bağımsız değişkenleri belirlemek için ise Sosyo-demografik bilgi formu ebeveynlere uygulanmıştır.

Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği (SBDÖ), Avcıoğlu (2007) tarafından geliştirilmiştir. Beşli likert dereceleme şeklinde oluşturulmuştur, 4 ile 6 yaşlarındaki çocukların sahip olması gereken sosyal becerileri içermektedir. Ölçekte sosyal beceriler 62 madde ve 9 alt ölçekten oluşmaktadır. Alt ölçekler; Kişiler Arası Beceriler (KAB), Kızgınlık Davranışlarını Kontrol Etme ve Değişikliklere Uyum Sağlama Becerileri (KDKEDUSB) Akran Baskısı ile Başa Çıkma Becerileri (ABBÇB), Kendini Kontrol Etme Becerileri (KKEB), Sözel Açıklama Becerileri (SAB), Sonuçları Kabul Etme Becerileri (SKEB), Dinleme Becerileri (DB), Amaç Oluşturma Becerileri (AOB) ve Görevleri Tamamlama Becerileridir (GTB). Alt ölçeklerdeki toplam madde sayıları, KAB 15, KDKEDUSB 11, ABBÇB 10, SAB 7, KKEB 4, AOB 3, DB 5, GTB 3 ve SKEB 4'tür. Maddelerin tamamı olumlu yönde düzenlenmiştir. Maddelere verilen tepkiler “her zaman yapar”, “çok sık yapar”, “genellikle yapar”, “çok az yapar” ve “hiçbir zaman yapmaz” şeklinde derecelendirilmiştir. Ölçeği cevaplayacak olanlar, ölçekte yer alan ifadeyi okuduktan sonra, değerlendirmesini yaptıkları çocuğun sahip olduğu sosyal becerilerin karşısındaki duruma uygun olanını işaretlerler. Gözleme olanağı bulamadıkları beceriyi boş bırakırlar.

SBDÖ'nin ve alt ölçekleri için söz konusu çalışmada Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. KKEB alt ölçeğinin güvenilirliği $\alpha=.90$, ABBÇB, DB, AOB alt ölçeklerinin güvenilirliği $\alpha=.97$ ve ölçeğin toplam güvenilirliği $\alpha=.98$ olarak yüksek bulunmuştur.

2.4.Verilerin Analizi

Verilerin analizinde ilk basamakta hangi istatistiksel tekniğin kullanılması gerektiğine karar vermek için ön analizler yapılmıştır. Sonuçta;

- Her bir regresyon için saçılma grafiğinin değişkenler arası doğrusal ilişki göstermesi,
- Her bir regresyon için normal dağılım grafiğinin normallik varsayımını karşılaması,
- Analize dahil edilen bağımsız değişkenler arasındaki korelasyon matris tablosunun .9 üzeri korelasyon değeri vermemesinden ve çoklu eşdoğrusallık (multicollinearity) bulunmamasından dolayı (Tabachnick & Fidell, 2007) verilerin çözümlenmesinde istatistiksel teknik olarak Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi (Multiple Linear

Regression Analysis) uygun görülmüştür. Çalışmada birden çok bağımlı ve bağımsız değişken yer almaktadır. Çalışmanın bağımlı değişkenini okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çocukların sosyal becerileri yani SBDÖ'nin dokuz alt ölçeği oluşturmaktadır. Bağımsız değişkenler ise Sosyo-demografik Bilgi Formu ile araştırılan anne eğitim seviyesi, baba eğitim seviyesi, aile aylık toplam geliri, çocuk sayısı, çocukların cinsiyeti ve çocukların önceden almış oldukları okul öncesi eğitimidir. Araştırmada SBDÖ'nin her bir dokuz alt ölçeği için tüm bağımsız değişkenler analize tabi tutulmak sureti ile dokuz adet çoklu regresyon uygulanmıştır. Bulgular bölümünde örneklemin sosyo-demografik özellikleri ve her bir dokuz alt ölçek için betimsel istatistikler ve regresyon tabloları sunulmuştur. Regresyon tablosunda verilen beta değeri (β) pozitif ise bağımlı ve bağımsız değişken arasındaki ilişkinin pozitif doğrusal yönde; negatif ise negatif doğrusal yönde bir ilişkinin olması anlamına gelmektedir (Tabachnick & Fidell, 2007). Bulgular .05 ve .001 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

3.BULGULAR

Bu bölümde, çalışmanın yapıldığı grup ve kullanılan ölçeklerin verilerinin istatistiksel analizlerine yer verilmiştir. Araştırmada yer alan dokuz adet araştırma sorusuna göre yer alan dokuz alt ölçeğe ilişkin betimsel istatistikler ve çoklu regresyon analiz sonuçları tablolaştırılarak sunulmuştur.

3.1.Kişiler Arası Beceriler (KAB)

Sosyo-demografik değişkenlerin, okul öncesi eğitime devam eden beş-altı yaş çocuklarının KAB'ne etkisi var mıdır? sorusuna yanıt aranmıştır. Öğretmen değerlendirmelerine göre araştırmaya katılan çocukların KAB ortalama puanı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1.

Çocukların KAB'ne İlişkin Betimsel İstatistikler

Alt Ölçek	n	x	ss
KAB	300	3,38	.91

Çocukların KAB'ne ilişkin ortalama puanı $X=3.38/5.00$ olarak yüksek düzeyde bulunmuştur.

Tablo 2.*Çocukların KAB'ne Dair Regresyon Verileri*

Değişken	B	S.E.b	β	p
Sabit	2.916	.188	-	.00
Anne Eğitim Seviyesi	-.03	.121	-.016	.8
Baba Eğitim Seviyesi	.242	.123	.126	.051
Aylık Gelir	-0.48	.122	-.025	.69
Çocuk Sayısı	.029	.067	.025	.66
Çocuğun Cinsiyeti	.151	.103	.083	.14
Önceden Okul Öncesi Eğitim Alma	.459	.107	.252	.00**

$$F = 4,848 \quad df = 6 / 293 \quad R^2 = .09 \quad **p < .001$$

Regresyon modeli KAB'ndeki toplam varyansın %9'unu anlamlı olarak açıklamaktadır (F=4.84; p<.001); R²=.09). KAB'in çocuğun daha önceden aldığı okul öncesi eğitimden (β =.252, p<.001) etkilendiği görülmektedir.

3.2.Kızgınlık Davranışlarını Kontrol Etme ve Değişikliklere Uyum Sağlama Becerileri (KDKEDUSB)

Sosyo-demografik değişkenlerin, okul öncesi eğitime devam eden beş-altı yaş çocuklarının *KDKEDUSB'ne* etkisi var mıdır? sorusuna yanıt aranmıştır. Çocukların KDKEDUSB ortalama puanı Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3.*Çocukların KDKEDUSB'ne İlişkin Betimsel İstatistikler*

Alt Ölçek	n	x	ss
KDKEDUSB	300	3.39	.91

Çocukların KDKEDUSB ortalama puanının X=3.39 olarak yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 4.*Çocukların KDKEDUSB Dair Regresyon Verileri*

Değişken	B	S.E.b	β	p
Sabit	3.11	.188	-	.00
Anne Eğitim Seviyesi	.028	.121	.015	.81
Baba Eğitim Seviyesi	.34	.123	.176	.006*
Aylık Gelir	-.129	.122	-.068	.29
Çocuk Sayısı	-.085	.067	-.071	.2
Çocuğun Cinsiyeti	.229	.102	.125	.02**
Önceden Okul Öncesi Eğitim Alma	.308	.107	.206	.00**

$F = 5,95$ $df = 6 / 293$ $R^2 = .10$ * $p < .05$ ** $p < .001$

Regresyon modeli KDKEDUSB'ndeki toplam varyansın %10'unu anlamlı olarak açıklamaktadır ($F=5.95$; $p < .001$; $R^2=.10$). Çocukların KDKEDUSB üzerinde çocukların cinsiyeti ($\beta = .125$, $p < .05$); çocuğun aldığı önceki okul öncesi eğitim ($\beta = .206$, $p < .001$) ve baba eğitim seviyesinin ($\beta = .176$, $p < .01$) etkili olduğu görülmektedir.

3.3. Akran Baskısı ile Başa Çıkma Becerileri (ABBÇB)

Sosyo-demografik değişkenlerin, okul öncesi eğitime devam eden beş-altı yaş çocuklarının ABBÇB'ne etkisi var mıdır? sorusuna yanıt aranmıştır. Çocukların ABBÇB ortalama puanı Tablo.5'te verilmiştir.

Tablo 5.*Çocukların ABBÇB'ne İlişkin Betimsel İstatistikler*

Alt Ölçek	n	x	ss
ABBÇB	300	3.26	.97

Tablo 5'te yer alan bulgular ABBÇB ortalama puanının $X=3.26$ olarak yüksek olduğunu göstermektedir.

Tablo 6.
Çocukların ABBÇB'ne Dair Regresyon Verileri

Değişken	B	S.E.b	β	p
Sabit	2.91	.198	-	.00
Anne Eğitim Seviyesi	.025	.128	.012	.84
Baba Eğitim Seviyesi	.307	.13	.15	.01*
Aylık Gelir	-.157	.129	-.078	.22
Çocuk Sayısı	-.052	.07	-.041	.46
Çocuğun Cinsiyeti	.203	.108	.105	.06*
Önceden Okul Öncesi Eğitim Alma	.497	.112	.256	.00**

$F = 6,172$ $df = 6 / 293$ $R^2 = .11$ * $p < .05$, ** $p < .001$

Regresyon modeli çocukların ABBÇB'ndeki toplam varyansın %11'ini anlamlı olarak açıklamaktadır ($F = 6.17$; $p < .001$, $R^2 = .11$). Çocukların ABBÇB'ni anlamlı derecede açıklayan değişkenlerin çocuğun aldığı önceki okul öncesi eğitim ($\beta = .256$, $p < .001$) ve baba eğitim seviyesi ($\beta = .15$, $p < .05$) olduğu görülmektedir. Bu bulgular ışığında, akran baskısıyla başa çıkma becerilerini belirleyen değişkenin daha önce okul öncesi eğitim yaşantısına sahip olmanın olduğu, dolayısıyla erken yaşlarda okul öncesi eğitim yaşantısının akran ilişkisine yönelik becerileri açıkladığı düşünülmektedir.

3.4.Kendini Kontrol Etme Becerileri (KKEB)

Sosyo-demografik değişkenlerin, okul öncesi eğitime devam eden beş-altı yaş çocuklarının KKEB'ne etkisi var mıdır? sorusuna yanıt aranmıştır. Çocukların KKEB ortalama puanı Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7.
Çocukların KKEB'ne İlişkin Betimsel İstatistikler

Alt Ölçek	n	x	ss
KKEB	300	3,09	.94

Çocukların KKEB ilişkin ortalama puanının 3.09 olarak yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 8.*Çocukların KKEB'ne Dair Regresyon Verileri*

Değişken	B	S.E.b	β	p
Sabit	2.72	.197	-	.00
Anne Eğitim Seviyesi	.045	.127	.023	.72
Baba Eğitim Seviyesi	.33	.12	.16	.01*
Aylık Gelir	-.277	.128	-.142	.03*
Çocuk Sayısı	.03	.07	.025	.66
Çocuğun Cinsiyeti	.152	.107	.081	.15
Önceden Okul Öncesi Eğitim	.369	.112	.195	.001**

$F = 4,063$ $df = 6 / 293$ $R^2 = .0$ * $p < .05$, ** $p < .001$

Regresyon modeli çocukların KKEB' ndeki toplam varyansın %7'sini anlamlı olarak açıklamaktadır ($F = 4.063$; $p < .01$; $R^2 = .07$). Bütün bağımsız değişkenler bir arada regresyon eşitliğine alındığında ise çocukların KKEB' ni anlamlı derecede açıklayan değişkenlerin ailenin aylık geliri ($\beta = -.142$, $p < .05$); çocuğun aldığı önceki okul öncesi eğitim ($\beta = .195$, $p < .01$) ve baba eğitim seviyesi ($\beta = .165$, $p < .05$) olduğu görülmektedir. Bu bulgular ışığında, erken yaşlarda okul öncesi eğitim yaşantısının ve sosyo-ekonomik düzeyin kızgınlık davranışlarının kontrol etme becerilerini açıkladığı düşünülmektedir.

3.5. Sözel Açıklama Becerileri (SAB)

Sosyo-demografik değişkenlerin, okul öncesi eğitime devam eden beş-altı yaş çocuklarının SAB' ne etkisi nedir? sorusuna yanıt aranmıştır. Çocukların SAB ortalama puanı Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9.*Çocukların SAB'ne İlişkin Betimsel İstatistikler*

Alt Ölçek	n	x	ss
KKEB	300	3.36	.94

Betimsel istatistikler çocukların SAB ortalama puanının $X = 3.36$ yüksek olduğunu göstermektedir.

Tablo 10.*Çocukların SAB'ne Dair Regresyon Verileri*

Değişken	B	S.E.b	β	p
Sabit	2.88	.199	-	.00
Anne Eğitim Seviyesi	.138	.129	.067	.28
Baba Eğitim Seviyesi	.25	.13	.12	.052
Aylık Gelir	-.118	.129	-.058	.36
Çocuk Sayısı	-.003	.071	-.002	.96
Çocuğun Cinsiyeti	.154	.109	.078	.15
Önceden Okul Öncesi Eğitim Alma	.566	.113	.288	.000**

$F = 4,125$ $df = 6 / 293$ $R^2 = .12$ ** $p < .001$

Regresyon modeli çocukların SAB'ndeki toplam varyansın %12'sini anlamlı olarak açıklamaktadır ($F = 6.145$; $p < .001$; $R^2 = .12$). Çocukların SAB'ne anlamlı derecede etki yapan değişkenlerin çocuğun önceden aldığı okul öncesi eğitim ($\beta = .288$, $p < .001$) olduğu görülmektedir. Bu bulgular, erken yaşlarda okul öncesi eğitim yaşantısının çocukların sözel açıklama becerisi üzerinde etkili olduğunu göstermektedir.

3.6.Sonuçları Kabul Etme Becerileri (SKEB)

Sosyo-demografik değişkenlerin, okul öncesi eğitime devam eden beş-altı yaş çocuklarının SKEB'ne etkisi nedir? sorusuna yanıt aranmıştır. Çocukların sonuçları SKEB ortalama puanı Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11.*Çocukların SKEB'ne İlişkin Betimsel İstatistikler*

Alt Ölçek	n	x	ss
SKEB	300	3.39	1.04

Betimsel istatistikler SKEB ortalama puanının $X = 3.39$ olarak yüksek olduğunu göstermektedir.

Tablo 12.*Çocukların SKEB'ne Dair Regresyon Verileri*

Değişken	B	S.E.b	β	p
Sabit	3.16	.214	-	.00
Anne Eğitim Seviyesi	-.042	.138	-.019	.76
Baba Eğitim Seviyesi	.37	.14	.16	.009*
Aylık Gelir	-.317	.139	-.147	.02*
Çocuk Sayısı	-.077	.076	-.057	.31
Çocuğun Cinsiyeti	.293	.117	.14	.01*
Önceden Okul Öncesi Eğitim Alma	.438	.122	.21	.000**

$F = 5,566$ $df = 6 / 293$ $R^2 = .10$ * $p < .05$, ** $p < .001$

Regresyon modeli SKEB' ne ilişkin toplam varyansın %10'unu anlamlı olarak açıklamaktadır ($F = 5.566$; $p < .001$; $R^2 = .10$). Çocukların SKEB'ni anlamlı derecede açıklayan değişkenlerin ailenin aylık geliri ($\beta = -.147$, $p < .05$), çocuğun cinsiyeti ($\beta = .14$, $p < .05$), çocuğun önceden aldığı okul öncesi eğitim ($\beta = .21$, $p < .01$) ve baba eğitim seviyesi ($\beta = .167$, $p < .01$) olduğu görülmektedir.

3.7.Dinleme Becerileri (DB)

Sosyo-demografik değişkenlerin, okul öncesi eğitime devam eden beş-altı yaş çocuklarının DB'ne etkisi nedir? sorusuna yanıt aranmıştır. Araştırmaya katılan çocukların DB ortalama puanı Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13.*Çocukların DB'ne İlişkin Betimsel İstatistikler*

Alt Ölçek	n	x	ss
DB	300	3.53	1.00

Betimsel istatistikler DB ortalama puanının $X = 3.53$ ile yüksek olduğunu göstermektedir.

Tablo 14.
Çocukların DB'ne Dair Regresyon Verileri

Değişken	B	S.E.b	β	p
Sabit	3.15	.202	-	.00
Anne Eğitim Seviyesi	-.044	.13	-.021	.73
Baba Eğitim Seviyesi	.47	.13	.22	.000**
Aylık Gelir	-.218	.131	-.105	.09
Çocuk Sayısı	-.074	.072	-.057	.30
Çocuğun Cinsiyeti	.298	.11	.14	.007*
Önceden Okul Öncesi Eğitim Alma	.451	.115	.225	.000**

$$F = 7,489 \quad df = 6 / 293 \quad R^2 = .13 \quad *p < .05, \quad ** p < .001$$

Regresyon modeli çocukların DB'ndeki toplam varyansın %13'ünü anlamlı olarak açıklamaktadır ($F = 7.489$; $p < .001$; $R^2 = .13$). Çocukların DB'ni anlamlı derecede açıklayan değişkenlerin çocukların cinsiyeti ($\beta = .149$, $p < .05$), çocuğun önceden aldığı okul öncesi eğitim ($\beta = .22$, $p < .001$) ve baba eğitim seviyesi ($\beta = .22$, $p < .001$) olduğu görülmektedir. Bu bulgular ışığında, dinleme becerileri üzerinde daha önce okul öncesi eğitim yaşantısına sahip olması ve cinsiyetin belirleyici olduğu, dolayısıyla erken yaşlarda okul öncesi eğitim yaşantısının olması dinleme becerilerini etkilediği düşünülmektedir.

3.8.Amaç Oluşturma Becerileri (AOB)

Sosyo-demografik değişkenlerin, okul öncesi eğitime devam eden beş-altı yaş çocuklarının AOB'ne etkisi nedir? sorusuna yanıt aranmıştır. Çocukların AOB ortalama puanı Tablo 15'te verilmiştir.

Tablo 15.
Çocukların AOB'ne İlişkin Betimsel İstatistikler

Alt Ölçek	n	x	ss
AOB	300	3.44	1.04

Çocukların AOB ortalama puanının $X=3.44$ ile yüksek düzeyde olduğunu görülmektedir.

Tablo 16.*Çocukların AOB Dair Regresyon Verileri*

Değişken	B	S.E.b	β	p
Sabit	2.874	.216	-	.00
Anne Eğitim Seviyesi	-.024	.139	-.011	.86
Baba Eğitim Seviyesi	.296	.141	.134	.037**
Aylık Gelir	.042	.14	.019	.76
Çocuk Sayısı	-.074	.072	-.057	.30
Çocuğun Cinsiyeti	.014	.07	.01	.86
Önceden Okul Öncesi Eğitim Alma	.461	.122	.221	.000*

$F = 5,002$ $df = 6 / 293$ $R^2 = .09$ * $p < .05$, ** $p < .001$

Regresyon modeli çocukların AOB'ndeki toplam varyansın %9'unu anlamlı olarak açıklamaktadır ($F=5.002$; $p<.001$; $R^2=.09$). Çocukların AOB'ni becerilerini anlamlı derecede açıklayan değişkenlerin çocuğun önceden aldığı okul öncesi eğitim ($\beta = .22$, $p < .001$) ve baba eğitim seviyesi ($\beta = .13$, $p < .05$) olduğu görülmektedir. Bulgular amaç oluşturma becerileri üzerinde daha önceden alınan okul öncesi eğitimin belirleyici olduğunu göstermektedir.

3.9.Görevleri Tamamlama Becerileri (GTB)

Sosyo-demografik değişkenlerin, okul öncesi eğitime devam eden beş-altı yaş çocuklarının GTB'ne etkisi nedir? Öğretmen değerlendirmelerine göre araştırmaya katılan çocukların GTB'nin ortalama puanı Tablo 17'de verilmiştir.

Tablo 17.*Çocukların GTB' ne İlişkin Betimsel İstatistikler*

Alt Ölçek	n	x	ss
DB	300	3.59	1.00

Betimsel istatistikler GTB ortalama puanının $X=3.59$ olarak yüksek olduğunu göstermektedir.

Tablo 18.*Çocukların GTB'ne Dair Regresyon Verileri*

Değişken	B	S.E.b	β	p
Sabit	3.331	.208	-	.00
Anne Eğitim Seviyesi	-.089	.134	-.043	.5
Baba Eğitim Seviyesi	.413	.136	.195	.003*
Aylık Gelir	.042	.14	.019	.76
Çocuk Sayısı	-.048	.074	-.037	.51
Çocuğun Cinsiyeti	.206	.113	.103	.07
Önceden Okul Öncesi Eğitim Alma	.363	.118	.182	.002*

$F = 4,34$ $df = 6 / 293$ $R^2 = .08$ * $p < .05$

Regresyon modeli çocukların GTB'ndeki toplam varyansın %8'ini anlamlı olarak açıklamaktadır ($F = 4.34$; $p < .001$; $R^2 = .08$). Çocukların GTB'ni anlamlı derecede açıklayan değişkenlerin çocuğun önceden aldığı okul öncesi eğitim ($\beta = .18$, $p < .01$) ve baba eğitim seviyesi ($\beta = .195$, $p < .05$) olduğu görülmektedir.

4.TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada okul öncesi eğitime devam eden 5-6 yaş grubundaki çocukların sosyal becerilerinin bazı değişkenlerle olan ilişkisi incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda çocukların kişilerarası becerileri, kızgınlık davranışlarını kontrol etme ve değişikliklere uyum sağlama becerileri, akran baskısıyla başa çıkma becerileri, sözel açıklama becerileri, kendini kontrol etme becerileri, amaç oluşturma becerileri, dinleme becerileri, görevleri tamamlama becerileri ve sonuçları kabul etme becerilerini güçlü bir şekilde açıklayan değişkenin daha önceden alınan okul öncesi eğitim olduğu görülmektedir. Aynı zamanda çocukların bu becerilere ilişkin ortalama puanları yüksek çıkmıştır. Sonuç olarak çocukların okul öncesi eğitime devam ettikleri süre arttıkça, sosyal becerilerinin geliştiği söylenebilir. Çocuklar okul öncesi dönemde aldıkları eğitim yolu ile akranları ile bir araya gelir, grup içi etkinlikler yolu ile kendini tanıtarak sosyal yaşam kurallarını, dolayısıyla sosyal becerileri öğrenmektedirler (Çağdaş ve Seçer, 2002). Uğur (1998), Dinç (2002), Seven (2008), Kapıkıran, İvrendi & Adak (2006), araştırmalarında okul öncesi eğitim alan çocukların, sosyal becerilerinin daha gelişmiş olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Benzer şekilde Atılğan (2001) araştırmasında okul öncesi eğitim alan çocukların hem kişisel hem de sosyal beceri özelliklerinin daha üst düzeyde olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Çalışmalar araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir. Çünkü okul öncesi eğitim ile çocukların bütüncül gelişim alanları desteklenmektedir. Bu dönemde sağlanan deneyimler, çocukların sosyal duygusal yaşamını güçlendirmekte, dolayısıyla sosyal becerilerinin gelişimine katkı sağlamaktadır. Okul öncesi eğitim bu yönüyle, çocukların var olan potansiyellerini üst düzeye taşımakta ve toplumsal uyum içerisinde yaşama becerisini artırmaktadır. Ayrıca okul öncesi eğitimin sağladığı fırsat eşitliğinin de sosyal beceri gelişiminde büyük bir rol oynadığı düşünülmektedir.

Çalışmanın başka bir bulgusu da baba eğitim düzeyinin, çocukların sosyal becerileri ile olan ilişkisidir. Çocukların KDKEDUSB, ABBÇB, SKEB, DB ve AOB'nin baba eğitim düzeyi ile ilişkili olduğu görülmektedir. Baba eğitim düzeyi arttıkça, çocukların bu sosyal becerileri de gelişme göstermektedir. Benzer şekilde Atılğan (2001), Elibol (2008) baba öğrenim düzeyi arttıkça, çocukların sosyal beceri puanlarının arttığı yönünde bir bulguya ulaşmışlardır. Koçak & Tepeli'nin (2004) araştırmasında ise, baba eğitim düzeyinin çocukların sosyal becerilerini etkilemediği görülmektedir. Bu durumda örneklem grubunun ve zamanlamanın farklılığından kaynaklanabilir. Fikirlerini açıkça paylaşan, sorumluluklarını yerine getiren, birbirlerine sevgi ve saygıyla bağlı olan, birbirlerini dinleyerek anlamaya çalışan, paylaşımcı bireylerden meydana gelen ideal bir ailede, anne-babasıyla sağlıklı bir iletişim ve etkileşim içinde olan çocuklar, karşılaştıkları sorunlar karşısında duygularını, düşüncelerini kavga ve çatışmaya girmeden daha rahat ifade edebilmekte, dolayısıyla sosyal becerilerini geliştirmektedirler (Ryder, 1995; Yavuzer, 1999). Bu yüzden baba- çocuk ilişkisinin niteliği, çocuğa sosyal destek sağlamaktadır. Bu sosyal destekten güç alan çocuk sağlıklı ve etkin olarak çevresiyle iletişim kurmakta, sosyal becerilerini geliştirmektedir.

KKEB ve SKEB'nin ailenin aylık gelir düzeyi ile ilişkili olduğu görülmektedir. Ailenin gelir düzeyi arttıkça çocukların kendini kontrol etme becerileri ve sonuçları kabul etme becerilerinin azaldığı görülmektedir. Aileler gelir düzeyleri arttıkça, çocukların tüketim ihtiyaçlarında daha fazla cevap vermiş olabilirler. Bu durumda sosyal becerileri gelişimini aksi yönde etkilemiş olabilir. Alan yazınında sosyal beceri gelişiminin, aile gelir düzeyi ile ilişkilendirildiği çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu bulgu yapılacak çalışmalara ışık tutabilir.

ABBÇB, SKEB ve DB'nin de çocukların cinsiyetleri ile ilişkili olduğu görülmektedir. Bulgular kız çocuklarının lehinedir. Çünkü kız çocukları erkek çocuklara göre duygusal ve sosyal-duygusal anlamda daha girişkendirler. Erkek çocukların ise fiziksel etkinlik düzeyleri yüksek, dolayısıyla sözel iletişim becerileri düşüktür. Kızların, kişiler arası ve kendini kontrol etme becerileri erkeklere göre daha yüksek iken, saldırganlık ve rahatsız edici davranışlarının daha azdır (Tüy, 1999). Kapıkıran, İvrendi & Adak (2006) çalışmalarında cinsiyet değişkeninin sosyal beceriler üzerinde etkili olduğunu belirtmişlerdir. Benzer şekilde çocukların sosyal becerileri ile cinsiyet değişkeni ilişkisi üzerine yapılan başka bir çalışmada, kızların çocukların erkek çocuklardan farklı olarak sosyal becerileri daha sık gösterdikleri ortaya çıkmıştır. Erkeklerin ise kızlara göre daha sık problem davranışlar sergiledikleri görülmüştür. (Jamyang-Tshering 2004). Koçak & Tepeli'nin (2004) yaptıkları çalışmada da, kız çocukların işbirliği ve sosyal ilişki puan ortalamalarının erkek çocuklardan daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Çalışmaların bulguları birbirlerini destekler niteliktedir.

5. ÖNERİLER

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda bazı önerilerde bulunmak mümkündür. Araştırma bulgularına bakıldığında da daha önceden okul öncesi eğitimi alan çocukların sosyal becerileri puanları yüksek çıkmıştır. Bu durum göz önünde bulundurularak çocuklar erken yaşta okul öncesi eğitim kurumlarına gönderilmesinin ilerideki yaşamını olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Çocukların sosyal becerileri, başka değişkenlerle ilişkilendirilerek farklı örneklem grupları üzerinde çalışılabilir ve boylamsal olarak incelenebilir. Sosyal becerilerin gelişimi için farklı etkinliklerle desteklenmiş eğitim

Serpil Pekdoğan

programları hazırlanıp, farklı yaş gruplarındaki çocuklar üzerinde deneysel çalışmalar yapılabilir. Aile tutumları ile çocukların sosyal becerileri arasındaki ilişkiler incelenerek alan yazınına katkı sağlanabilir. Çocukların sosyal beceri gelişimlerinin desteklenmesi için, eğitimcilerle hizmet içi eğitimler verilebilir.

KAYNAKÇA

- Akbaş, C. S. (2005). *Okul öncesi eğitime devam eden altı yaş grubu çocukların sosyal problem çözme becerilerinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi/ Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Altınköprü, T. (2003). *Çocuğun Başarısı Nasıl Sağlanır?* İstanbul: Hayat Yayıncılık.
- Antia Shirin, D., & Kreimeyer Kathryn, H. (1988). Maintenance of positive peer interaction in preschool hearing- impaired children, *The Volta Review*, 18(4), 325-327.
- Atılgan, G. (2001). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden ve etmeyen ilköğretim I. kademe I.devre çocuklarının sosyal beceri özelliklerinin karşılaştırılması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Avcıoğlu, H.(2001). *İşitme engelli çocuklara sosyal becerilerin öğretilmesinde işbirlikçi öğrenme yaklaşımı ile sunulan öğretim programının etkililiğinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Avcıoğlu, H. (2007). Sosyal becerileri değerlendirme ölçeğinin (4-6 yaş) geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 87-101.
- Büyükoztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E. , Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem a Yayınları.
- Chaplin T.M., Cole P.M., & Zahn-Waxler C. (2005). Parental socialization of emotion expression: Gender differences and relations to child adjustment. *Emotion*, 5 (1), 80–88.
- Çağdaş, A. (2009). *Anne-baba-çocuk iletişimi*. Ankara: Kök yayıncılık.
- Çağdaş, A. & Seçer, Z. (2002). *Çocuk ve ergende sosyal ve ahlak gelişimi*. İstanbul: Nobel Yayınevi.
- Çetin, F., Alpa, B, A. & Albayrak, K., D. (2003). *Araştırmadan Uygulamaya Çocuklarda Sosyal Beceriler Grup Eğitimi*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Dinç, B. (2002). *Okul öncesi eğitimin, 4-5 yaş çocuğunun sosyal gelişimine etkileri konusunda öğretmen görüşleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Elibol, G., S. (2008). *5 yaş çocuklarının sosyal becerilerinin bazı değişkenler açısından değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gander, M. J. & Gardiner, H.W. (1993). *Çocuk ve ergen gelişimi (Çev. A. Dönmez, N. Çelen ve B. Onur)*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Jamyang-Tshering K. (2004). *Social competence in preschoolers: An evaluation of the psychometric properties of the preschool Social Skills Rating System (SSRS)* (Unpublished Doctoral Dissertation). USA: Pace University.
- Kapıkıran, A. N., Ivrendi, B. A. & Adak, A. (2006). Okul öncesi çocuklarında Sosyal Beceri: Durum Saptaması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19. 19-28.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın.
- Koçak, N. & Tepeli, K. (2004). 4-5 yaş çocuklarında sosyal ilişkiler ve işbirliği davranışlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Marmara*

- Üniversitesi. I. Uluslararası Okul Öncesi Eğitim Kongresi. Bildiri Kitabı II. Cilt.*
- Kurt, F. (2007). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden beş-altı yaş çocuklarının sosyal uyum ve becerilerine proje yaklaşımli eğitim programlarının etkisinin incelenmesi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- McLoyd, V. C. (1998). Socioeconomic disadvantage and child development. *American Psychologist*, 53, 185-204. Merrel.
- Özaydın, L. (2006). *Arkadaşlık becerilerini geliştirme programının özel gereksinimi olan ve olmayan okul öncesi çocuklarının sosyal etkileşimlerine etkisi.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Parker, J. G., & Asher, S. R. (1987). Peer relations and later personal adjustment: Are low-accepted children at risk?. *Psychological Bulletin*, 102(3), 357-389.
- Rutherford, R., Mathur, B., Sarup, J., Quinn, R. & Mary, M. (1998). Promoting social communication skills through cooperative learning and direct instruction. *Journal Citation: Education and Treatment of Children*, 21(3), 354-369.
- Ryder, V. (1995). *Parents and their children.* South Holland, IL: Goodheart-Wilcox Company, Inc.
- Seven, S. (2008). Yedi-sekiz yaş çocuklarının sosyal becerilerinin incelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18 (2), 151-174.
- Sucuoğlu, B. & Özokçu, O. (2005). Kaynaştırma öğrencilerinin sosyal becerilerinin değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 6 (1), 41-57.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L.S. (2007). *Using multivariate statistics.* Boston: Pearson International Edition.
- Tüy P., S. (1999). *3-6 yaş arasındaki işitme engelli ve işiten çocukların sosyal beceri ve problem davranışları yönünden karşılaştırılmaları.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi/ Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Uğur, H. (1998). *Anasınıfı eğitiminin sosyalleşmedeki rolü ve öğrencileri sosyalleştirme açısından özel ve devlet anasınıflarının karşılaştırılması.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi. Sakarya.
- Updegraff, K. A., McHale, S. M., & Crouter, A.C. (2001). Parents involvement in adolescent peer relationships: A comparison of mothers and fathers roles. *Journal of Marriage and Family*, 63, 655-668.
- Vural, D.E. (2006). *Okul öncesi eğitim programındaki duyuşsal ve sosyal becerilere yönelik aile katılımlı sosyal beceri eğitim programının çocuklarda sosyal becerilerin gelişimine etkisi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Wentzel, K.R., & Erdley, C.A. (1993). Strategies for making friends relations to social behavior and peer acceptance in early adolescence. *Developmental Psychology*, 29(5), 819-826.
- Yavuzer, H. (1999). *Çocuk psikolojisi* (16. Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

The pre-school ages from zero to six are the critical years in which child development occurs rapidly. Physical development, psycho-social development and personality structure, which were composed during this early development period, will probably develop in the same direction in the further ages, without changing direction (Yavuzer, 1997). Social skills have an important role in human life as they facilitate communication between individuals (Avcıoğlu, 2007). Social skills are not the same thing as behavior. Rather, they are components of behavior that help an individual to understand and adapt her/himself in a variety of social settings. Walker (1983) defines social skills as “a set of competencies that a) allow an individual to initiate and maintain positive social relationships, b) contribute to peer acceptance and to a satisfactory school adjustment, and c) allow an individual to cope effectively with the larger social environment. It is argued that early intervention is necessary for the development of social skills, which are necessary for social interaction; otherwise, children without social skills may seriously lag behind their peers in their social development and academic performance (Avcıoğlu, 2007). Starting from these facts, this study aims to examine relations between the social skills of five and six years old children attending pre-school and some variables that influence their social skills. The participants in the present study are children between the ages of 5 - 6, and all are enrolled in one of five public preschools in Turkey.

The main purpose of this study is to investigate the knowledge of preschool children about their social skill levels and some variables that influence their social skills. Based on the main purpose of this study the following questions emerged;

- 1- What is the effect of socio demographic variables on the interpersonal skills of 5-6 aged children who are attending to a preschool education?
- 10- What is the effect of socio demographic variables on the anger control behaviour and adapt to change skills of 5-6 aged children who are attending to a preschool education?
- 11- What is the effect of socio demographic variables on coping with peer pressure skills of 5-6 aged children who are attending to a preschool education?
- 12- What is the effect of socio demographic variables on the verbal description skills of 5-6 aged children who are attending to a preschool education?
- 13- What is the effect of socio demographic variables on the self-control skills of 5-6 aged children who are attending to a preschool education?
- 14- What is effect of socio demographic variables on purpose formation skills of 5-6 aged children who are attending to a preschool education?
- 15- What is effect of socio demographic variables on the listening skills of 5-6 aged children who are attending to a preschool education?
- 16- What is effect of socio demographic variables on the task completion skills of 5-6 aged children who are attending to a preschool education?
- 17- What is effect of socio demographic variables on result acceptance skills of 5-6 aged children who are attending to a preschool education?

2. Method

The sample consisted of a 5-6-years age-group 300 children attending to 5 public preschool institutions in Elazığ. The sample group of the study was selected by random

sampling method. The selected schools were visited in order to inform teachers about the study and measurement. These children were assumed to have similar socio-cultural traits according to the views of school administrators. First of all necessary documents related to this study were prepared and given to the Ministry of National Education to obtain permission to collect the data in schools. In this study, Socio-demographic Information Form and Social Skill Evaluation Scale is was as data collection tools. The study was designed descriptive study.

Social Skills Evaluation Scale: The scale was developed by Avcıoğlu (2007) to identify social skills in 4-6 year old children. The scale was filled out for 4-6 year old children by their teachers. In the scale, social skills were measured in nine dimensions: interpersonal skills, anger control and adaptation to changes, coping with peer pressure, self-checking, results acceptance, listening, purpose building, task completion, and verbal description skills. The Cronbach's alpha internal consistency coefficients were .98, the Spearman Brown coefficients were .89, and test-retest reliability coefficient was .83 for the total scale. Exploratory factor analysis identified in nine factors accounting for 68.08 of the variance for scale (Avcıoğlu, 2007). Socio-demographic Form was created by the researcher.

3. Findings, Discussion and Results

Data on the printed instruments was recorded on a personal computer. SPSS was used in order to evaluate the data which was collected by the scales employed in the research. Regression analysis was used to identify five and six years old children attending to pre-school and some variables that influence their social skills. Results were interpreted at 0.05 level of significance. At the end of analysis, from five and six years old pre-school children the ones who had received preschool education had much more advanced social skills than those who had not received preschool education. Moreover, it was found that father's education level had a strong positive effect on the children's social skills. The socio-economic status of the family and the gender of the children had also an impact on the level of children's social skills. In view of these findings, suggestions were provided for researchers.

The children's essential needs should be provided in family where they receive the first education, supported by their families for life they should be provided with essential skills. The relationship between parents and a child effects the social development of the child. The better relationship between parents influences the father-child relationship in a positive way. The successful communication between parents and then with the child contribute to the independent personality and socialization of a child. Pre-school education should not start only before age 6, but also by taking into consideration the previous stages it must ensure the full development of a child. When the research findings reviewed, the social skills of children who receive pre-school and nursery education are observed higher than the children who do not receive pre-school and nursery education. Considering this, the children should be sent for pre-school education institutions in their early years of ages. The success of a child depends on his teacher and his own as well as the support of the family. The child who has a positive communication between the members of a family will also be adaptable and successful in school. Thus, the children should be provided with efficient and healthy/positive environment in their families. 5-6 Years-old children's social skills from different socio-cultural levels and different sample groups should be supported via the same method and techniques.